

Для вітчизняних підприємств на сучасному етапі розвитку найбільш поширена діяльність групи А, що пояснює незначний інтерес до всього, пов'язаного з розвитком корпоративних знань, розвитком трудового потенціалу. Справжній інтерес до цієї галузі діяльності в нашій країні виникне тільки по мірі більш широкого розповсюдження функцій груп В і С.

Дослідження підходів до стратегічного управління персоналом підприємства, яке базується на сучасних концепціях гуманного капіталу, дозволяє зробити висновок про те, що стратегічне управління персоналом вітчизняних підприємств знаходиться на стадії свого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України „Про основні напрямки розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 року” від 3 серпня 1999 р. – № 958/99.
2. Бажан І.І. Трудовий потенціал України: формування та використання. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 144 с. – Бібліогр.: с. 3.
3. Гончаров В.В. В поисках совершенства управления: руководство для высшего управленческого персонала. – М.: МП “Сувенир”, 2010. – 83 с.
4. Данилишин Б., Куценко В. Интеллектуальные ресурсы в экономическом зростании: шляхи поліпшення їх використання // Економіка України. – 2006. – С. 71–79.
5. Куликов Г.Т. Структурні елементи мотиваційних процесів та їх взаємозв'язок у сфері праці // Регіональні перспективи. – 2012. – № 3-4. – С. 134-137.
6. Економіка підприємства: Навч. посіб. / За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2010. – 431 с.
7. Махсма М. Світові тенденції трансформації зайнятості населення в умовах глобалізації економіки // Україна: аспекти праці. – 2007. №4. – С. 10-15
8. Стахів О. Проведення оцінки персоналу на підприємстві з метою стимулювання працівників до підвищення кваліфікації // Україна: аспекти праці. – 2012. – №1. – С. 29-35.

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ: СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА ТЕРИТОРІЇ М. ЧОРНОМОРСЬКА

Тарасова Кристина Ігорівна
кандидат економічних наук,
викладач кафедри статистики
Одеського національного економічного університету,
м. Одеса, Україна

Анотація. В статті розглянуто проблеми екологізації економіки України в цілому та м. Чорноморська зокрема. Досліджена екологічна ситуація на території м. Чорноморська, проаналізована її динаміка. Виявлені основні фактори, що впливають на екологію міста, запропоновані напрямки соціально-економічної політики в напрямку покращення екологічної ситуації.

Ключові слова: «зелена» економіка, екологізація, «зелене» зростання, динаміка, соціально-економічна політика.

Відповідно до підсумкового документу Конференції ООН зі сталого розвитку Ріо+20 «Майбутнє, якого ми хочемо», екологізація життя суспільства розглядається як ключова віха розвитку людства сьогодення та один із важливих інструментів забезпечення розвитку на принципах «зеленої» економіки.

Світові тенденції останніх двох десятиліть свідчать, що багато європейських міст, так званих «зелених» столиць Європи, активно впроваджують нові ініціативи, направлені на застосування моделі сталого розвитку та «зеленого» зростання. Процес «озеленення» економіки стає дедалі актуальним, як для України в цілому, так і для її окремих регіонів і міст.

Сама стратегія «зеленої» економіки країни передбачає застосування комплексного, інтегрованого підходу, коли спільні принципи державної соціально-економічної політики визначаються для всіх сфер суспільного життя, а для їх формування залучаються всі рівні: від

місцевого до національного. Саме цей підхід лежить в основі Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року [1].

Для визначення конкретних цілей та завдань «зеленого» зростання на місцевому рівні важливим є розуміння сучасного стану та тенденцій екологічно безпечного розвитку території, а також налагодження паритету та консолідації зусиль з бізнесом та міжнародними структурами. Саме тому Чорноморська міська Рада взяла курс на впровадження моделі «зеленого» зростання, що передбачає активізацію партнерської взаємодії щодо розбудови екологічної інфраструктури та посилення інвестиційної спроможності міста.

Охорона довкілля є одним з основних пріоритетів соціально-економічного розвитку Одеського регіону. М. Чорноморськ одночасно є містом з розвинутою курортною інфраструктурою та великим транспортно-промисловим центром, що впливає на екологічний стан міста. Структурні елементи екологічної мережі міста, які пливають на його екологію згідно зі звітом Департаменту екології та природних ресурсів [2, с. 67] наведені на мал. 1.

Мал. 1. Складові структурних елементів екологічної мережі м. Чорноморська

Для міста характерне значне розмаїття природних і соціально-економічних умов, вигідне економіко-географічне розташування, багаті рекреаційні ресурси, розвинені галузі соціальної сфери у поєднанні з наявною курортною інфраструктурою та потенційно перспективною індустрією туризму.

Варто відзначити, що, порівняно з іншими малими містами України, м. Чорноморськ в екологічному плані є відносно благополучним містом. Екологічна ситуація на місцевому рівні зумовлена специфічним, тісно переплетеним комплексом природних, містобудівних, інженерних, соціально-економічних та інших умов, що потребує деталізації сучасних екологічних пріоритетів та потенційних ризиків.

Водночас економічне зростання в місті супроводжується також зростанням забруднення навколишнього середовища. Екологічні проблеми, що потребують вирішення, пов'язані з:

- проблемою утилізації відходів;
- забрудненням атмосферного повітря шкідливими речовинами;
- недостатньою кількістю та площею об'єктів природно-заповідного фонду;
- застарілістю технологій виробництва та обладнання;
- високим рівнем концентрації промислових об'єктів;
- несприятливою структурою промислового виробництва з високою концентрацією екологічно небезпечних виробництв.

Характерними рисами погіршення екологічного стану є хімічне та фізичне забруднення повітряного басейну, поверхневих і підземних вод, руйнування та забруднення землі.

Основні проблемні питання в м. Чорноморську пов'язані з водопостачанням, водовідведенням, шкідливою дією вод, розміщенням та знешкодженням відходів, забрудненням атмосферного повітря, зсувними процесами.

Основним джерелом питної води Чорноморська є річка Дністер, господарська діяльність в басейні якої призводить до погіршення якості води та ускладнює водопостачання до населення. Вода Дністра вміщує високі концентрації нітритів, фосфатів, заліза, міді, хрому, нафтопродуктів, кальцію.

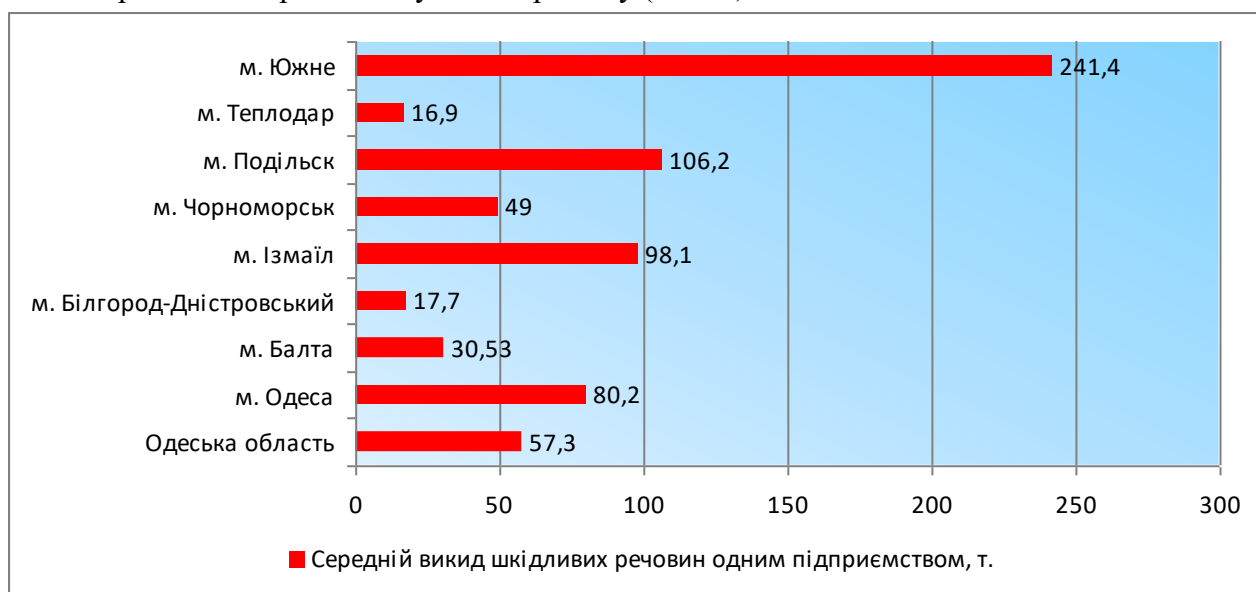
Чорноморськ – місто, що виділяється в господарському комплексі регіону своїми транспортно-розподільчими функціями та розвинутою промисловістю. В місті знаходяться багато підприємств, що в процесі діяльності впливають на стан атмосферного повітря. Так, протягом 2016 року в повітряний басейн міста від стаціонарних джерел надійшло 0,980 тис.т. шкідливих речовин (табл. 1).

Таблиця № 1

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, тис. т.

Тип викиду	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Пил	0,843	0,272	0,254	0,280	0,301	0,266
Діоксид сірки	0,281	0,040	0,070	0,103	0,096	0,079
Діоксид азоту	0,038	2,157	6,284	0,239	0,137	0,142
Оксид вуглецю	0,136	0,149	0,159	0,158	0,058	0,127
тощо	...	...	...	...	...	...
Разом шкідливих речовин	1,298	2,618	11,170	1,213	1,147	0,980

В середньому одно підприємство міста здійснює 49,0 т. викидів на рік, що займає середнє значення серед господарюючих суб'єктів регіону (мал. 2).

Мал. 2. Середній викид шкідливих речовин до атмосфери одним підприємств протягом року по Одеській області, 2016 р.

Динаміка забруднюючих повітря викидів є скоріше позитивною, ніж негативною. В межах системи моніторингу радіаційного забруднення виявлено не було. Також Департаментом екології та природних ресурсів Одеської обласної держадміністрації ведеться постійна робота з підприємствами регіону щодо виконання вимог Монреальського протоколу по речовинам, що руйнують озоновий шар та «Програми припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин на 2004-2030».

Основними джерелами забруднення ґрунту в м. Чорноморську є викиди промислових підприємств, пересувних джерел забруднення, накопичення на території міста в промислових зонах неутилізованих відходів, незадовільно функціонуючі системи санітарної очистки. Певний вплив на рівень забруднення ґрунту має невпорядковане розміщення токсичних промислових відходів, які утворюються внаслідок діяльності промислових підприємств міста. Автотранспорт

виступає головним джерелом надходження до ґрунту вуглеводнів різних класів та свинцю, які займають основне місце у валових викидах.

Найбільш загрозлива ситуація відмічається на ділянці будівель що по вул. Морська (№№ 1-15), які знаходяться в межах фронтального зсуву, що активізувався приблизно з другої половини 2014 р., та піддані активним зсувним деформаціям. Активний зсувний процес захопив 17 земельних ділянок, на яких розташовані приватні житлові будинки. Частина будинків повністю або частково зруйновано.

Зсувні деформації також відмічаються в нижній частині зсувного схилу, на ділянці розташування бази відпочинку «Радужний» з деформаціями та порушенням будівель та причального комплексу № 114: абразійно-зсувними деформаціями порушені причальні будинки протягом 350 м.

Проблема утилізації відходів – одна з основних у м. Чорноморську. На сьогоднішній день система поводження з твердими побутовими відходами в місті здійснюється шляхом збирання відходів у населення на спеціально обладнаних майданчиках в контейнери (обсяг – 1,1 м³). При цьому застосовується часткова система їх сортування (пластикові пляшки) шляхом збирання в сітчастих контейнерах, з подальшим вивезенням на виробничу базу та комбінати. Однак, ця схема організації робіт не забезпечує виділення в повному обсязі ресурсоцінних компонентів та не дозволяє зменшити обсяг відходів що вивозяться на звалище. Крім того, така система (особливо протягом літніх місяців) призводить до виникнення ризику погіршення санітарно-епідеміологічного стану території міста та загрози погіршення здоров'я його мешканців.

Додаткове збирання відходів здійснюється силами окремих приватних підприємств, які на приймальних пунктах (у вигляді окремих контейнерів) приймають пластик, скло, папір і транспортують на виробничу базу та переробні комбінати, де проходить їх первинна переробка.

Частка вторинних відходів, що збирається таким чином складає 15-20 % та може бути збільшена до 50-60 %.

Така ситуація склалась завдяки відсутності площадок, облаштованих додатковими контейнерами (під папір, скло, пластик тощо), виробничої бази з сортувальною лінією та можливостями тимчасового зберігання відсортованих відходів, невідповідальністю матеріально-технічної бази підприємств, що надають послуги з вивезення побутових відходів.

Проблемою також є недосконалість системи навчання, яка не забезпечує підготовку та перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів в сфері поводження з побутовими відходами. Зокрема це стосується таких питань як збирання побутових відходів, у тому числі й роздільне, їх перевантаження, переробка, утилізація, захоронення тощо.

Існує й інша важлива проблема: за відсутності законодавчо визначеної національної політики щодо сталого розвитку України залишається нерегульованою й регіональна та місцеві екологічні політики, що може призвести до конфліктів між органами управління центрального та місцевого підпорядкування.

Між тим місцева політика є вагомим інструментом просторового регулювання соціально-економічного розвитку, що сприяє активізації внутрішнього потенціалу на місцевому рівні для забезпечення зростання як регіону так і країни в цілому. Місцева екологічна політика є невід'ємною складовою соціально-економічної політики та може стати ефективним засобом подолання екологічної кризи.

Основними стратегічними орієнтирами соціально-економічної політики міста мають стати:

- посилення ролі та відповідальності місцевих органів самоуправління у вирішенні екологічних проблем;
- постійне впровадження та посилення управління інноваційними процесами, вдосконалення екологічно чистих технологій, поширення стандартів екологічного менеджменту тощо;
- підвищення міжнародної співпраці задля посилення швидкості «зеленого зростання».

Відмітимо, що саме останній напрямок розвивається в м. Чорноморську особливо швидкими темпами. Так, в місті діє програма окремого збору відходів та вторинної переробку сумісно зі шведською компанією «Gästrike återvinnare»; сумісно із американською фундацією USAID розроблений план дій з підвищення енергоефективності; вже протягом декілька років

Чорноморська міська рада здійснює екологічну сертифікацію пляжу за міжнародними критеріями «Блакитний прапор».

Резюмуючи вищевикладене, можна констатувати, що екологічна ситуація в м. Чорноморську носить досі позитивний характер, однак для подальшого економічного зростання міста на засадах моделі «зеленої» економіки можливе за умов внесення певних змін у соціально-економічну політику країни та міста. Це може стати свого роду вектором залучення донорських та грантових коштів на поліпшення екологічної інфраструктури та формування «зеленого» інвестиційного клімату м. Чорноморська.

Список використаних джерел

1. Стратегія з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 р. [Електронний ресурс]. – 2017 р. – Режим доступу : https://auc.org.ua/sites/default/files/strategiya_ekolog.pdf (дата звернення 29.01.2018). - Назва з екрану.

2. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Одеській області у 2016 р. Одеська обласна державна адміністрація, Департамент екології та природних ресурсів [Електронний ресурс]. – 2017 р. – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/Reg.report/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D1%8C%20%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%202016.pdf (дата звернення: 29.01.2018). – Назва з екрану.

ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНА ПЛОЩИНА

Чечель Дмитро Олександрович
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Україна, Кам'янець-Подільський

***Анотація:** досліджено поняття «логістична система» підприємства, виділено базові елементи та їх взаємозв'язки, розкрито підсистеми логістичної системи та їх функції.*

***Ключові слова:** логістика, логістична система, елементи, підсистема.*

Постановка проблеми. Розвиток окремих галузей економіки пов'язаний із значним ростом попиту на логістичні послуги в господарській діяльності підприємств, що в свою чергу вимагає застосування нових сучасних підходів менеджменту з метою забезпечення підвищення ефективності їх діяльності та утримання конкурентних позицій на ринку.

На сьогодні, дієвим інструментом підвищення ефективності виробництва продукції, як свідчить передовий зарубіжний і вітчизняний досвід, виступає логістична діяльність, яка є важливою складовою сучасного процесу управління, що забезпечує структурно-функціональну збалансованість ефективної діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особлива увага питанням теорії і практики логістики, системи логістики приділена у працях таких науковців як О.П. Величко, Н.М. Гаврилюк, А.М. Гаджинський, А.Г.Кальченко, В.А.Колодійчук, Ю.М.Кулик, О.М.Тридід, В.С.Пономаренко, О.В.Христофор та інших. Враховуючи розвиток системи логістики, окремі теоретичні і практичні питання досі не отримали комплексного наукового обґрунтування.

Метою роботи є розкриття поняття системи логістики через складові елементи, їх взаємозв'язки та підсистеми і їх функції.

Виклад основного матеріалу. Одним з найбільш важливих у логістиці є поняття логістичної системи. Поняття логістичної системи є одним із базових понять логістики. Існують різні системи, які забезпечують функціонування економічного механізму. В цій множині необхідно розрізняти саме логістичні системи з метою їх аналізу та удосконалення.